

ct.
51

Z. oct.
2461

L. 8° 2461

LIBRARY
OF THE
MUSEUM OF
COMPARATIVE ZOOLOGY
AND ANATOMY
HARVARD UNIVERSITY
CAMBRIDGE, MASS.

LIBRARY
OF THE
MUSEUM OF
COMPARATIVE ZOOLOGY
AND ANATOMY
HARVARD UNIVERSITY
CAMBRIDGE, MASS.

LIBRARY
UNIVERSITY OF TORONTO
1911

Z

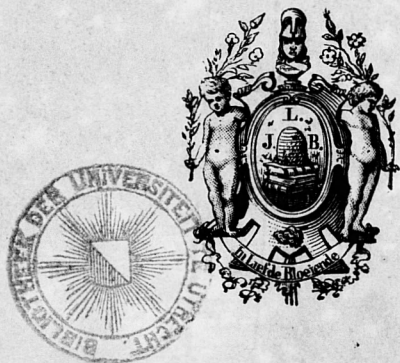
JEHOVAH

VAN

CARMEN SYLVA

DOOR

F. SMIT KLEINE

UTRECHT. — J. L. BEIJERS. — 1882.

J A H W E.

Het volk strooide palmen,
het volk spreidde kleedren
Op zijnen weg — — en ik lachte.
Ter strafplaats sleurden zij hem,
en sleurden naar 't kruis hem.
Langs zijn slapen vloot bloed,
Bloed bepurperde zijn voorhoofd;
Toen heb ik hem gehoond.
Gij hebt hem gegeeseld — en zegt:
Hij is God!
Gij hebt hem gedood — en zegt:
Hij is God!

Toont mij dien God, dien Schepper van 't Al:
dan zal 'k Hem aanbidden.

Toont mij dien God, die de Zon in heur baan dwingt:
dan zal 'k Hem aanbidden.

Toont mij dien God, Wiens stemme loeit
als de stormwind,
Die de boomstammen maait als waren zij gras:
dan zal 'k Hem aanbidden.

Zijn almacht erken ik, zoodra ik Hem ken,
zooals Hij is;
Gelijk het kindeke kent de stem zijner moeder,
Gelijk de jonge hinde het spoor kent der oude, —
Eer buig ik niet!

Ik lach om uw God die versmacht in
doodsnood, —

Mijn God versmacht niet. . . .

Ik lach om uw God die in doodssmarte
wegzwijmt, —

Mijn God zwijmt niet weg. . . .

Moet ik dan eeuwig leven? Moet ik dan leven,
schoon alles vergaat?

Welaan dan, leven wil ik,
tot ik Hem vinde, dien God;

En sterven niet eer

vóór 'k Hem aanschouwe

Van aangezicht tot aangezichte,

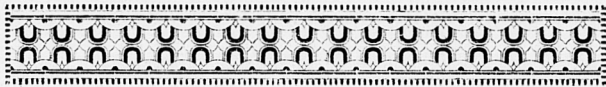
Als hij nadert gelijk de stormwind,

Als hij wenkt en werelden gehoorzamen

deemoedig zijnen wenk, —

Dan zal 'k Hem aanbidden, 'k zal sterven, vergaan.

Het was er woest en dor; geen boom, geen struik; —
Geen grasje wiegde daar de fijne halmen
In 't onbelommerd ruim. Verzengend stak
De straal der blanke zon, als lekten vlammen
De lucht en zonk toen in de Doode Zee,
Gelijk een matte schicht in vloeiend lood.
Een vogel scheerde vleugelkleppend 't water,
Maar door den gifwalm viel hij dood ter neer;
Toen dreef hij, roerloos dwaler, nog een pooze
Met uitgespreide wicken op den vloed.
Een man ziet somber naar het doodsch tafreel:
„Voor eeuwig u de dood, mij 't leven eeuwig;
„Maar ook de twijfel. Wat, wat is Jehovah?
„Wat Ahasvérus? En wat is de wereld?” —

Zoo sprak hij en schreed voort, en in den nevel
Van het verschiet nam hem de zandzee op.

De purpre zon zonk in den Nijlstream neer,
In purper zwom de kim, de woeste vlakte.
De Memnonzuilen, slanke reuzen, traden,
Als leefden zij, uit 't hel azuur te voorschijn.
Een adem trilde door de heete lucht.
Toen klonk een klaaglied van de reuzenlippen,
Eentonig, maar zoo smeltend, dat het scheen
Of aan het stervend licht en de avondwind
Een lang bewaard geheim werd toevertrouwd.
Een is er die begeerig luistren blijft,
Als zou hij nu het raadselwoord vernemen.
Toen kwam de stille nacht. En Ahasvérus
Was nóg daar, zeggend: „Memnon, spreek; zijt Gij
De God, dien 'k zoek, waarom den nacht uw smart
Geklaagd; één enkel woord van U en 't daagt,
De zonne staakt haar loop en keert terug.
Spreek dan dat woord, dat ik in U geloove!” —
Het donker won in dichtheid, Memnon werd
Steeds grooter, tot de nacht hem had omfloersd,
En zonder antwoord bleef de twijflaar.

Hoog boven Indus' stroomvlak rijst een zuil,
Hoog boven palmenwoud en rietwarande.
Een man op haren top staart in het rond
Sinds vele jaren. Niemand weet hoe vele.
Hij staart en zwijgt. Zijn herkomst kent men niet.
En nu de nacht genaakt, op zachte voetzool
De stilte voorttreedt over de aarde, strekt
Die man zijn armen uit, als wilde hij
Omlaag den hemel rukken:

„Waart Gij hier

„Jehovah, 'k had U reeds bespeurd, maar niets,
„Niets predikt uw bestaan. 't Is groeien, bloeien
„En dán verwelken. Menschen sterven, nieuwe, —
„In dwaasheid, boosheid 't evenbeeld der ouden —

„Staan om mij heen met strakken, vromen blik ;
 „Mij heilig noemend, wondren van mij eischend,
 „Waarmeê 'k èn ziekte èn dood in boeien sla,
 „Aan ieder schuldig hoofd de straf onthoude,
 „Opdat het straffeloos op nieuw misdoe!
 „Zoo Gij bestondt, reeds lang hadt gij die wormen
 „Vertrapt, hun beeld had u niet voorgezweefd ;
 „Gij hadt ze niet geschapen naar uw beeld, —
 „Maar gij bestaat niet God!” — En Ahasvérus
 Duikt pijlsnel naar omlaag.

Een suiz'ling vaart

Het riet door, in het duister flonkren de oogen
 Eens tijgers.

Zachtkens blaast en gromt het dier,
 Of, uit de verte, zware zeeën loeiden.
 En Ahasvérus staart den tijger aan
 En wacht den dood.

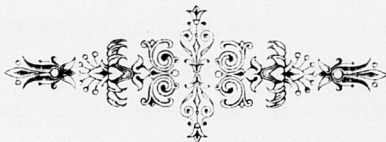
Doch door dien blik verlamd,
 Kromt, knersentandend, zich het dier èn slaat
 De flanken met den staart en sluipt dan voort
 Op donzen pooten.

Ahasvérus spoedt
 Zich naar den Ganges, dompelt in den stroom

En zwermt dien op, om ieder spoor te wisschen.
't Onstuimig water staalt zijn kracht en de' oever
Bereikend, treedt hij in een woud dat fluistert
En zucht en ruischt en klaagt :

„Er is geen God !”

De geurige avondkoelte voert die klacht
Den opgestoken stormwind tegemoet.

Zoo ver de blik reikt zand en altoos — zand,
Een Oceaan van doring, hooploos lichtend ;
Noch smart, noch vreugd bewoont die woestenij,
Waar rotsen als een heer van schimmen rijzen.

En uit de steenspelonken treedt een man,
Die, als een aadlaar, zonder 't oog te pinken,
De zon in 't oog staart.

„Neen, in woestenij

Noch starrenhemel is hij!” luidt zijn woord,
„Hier is het stil genoeg om hem te hooren,
„'t Gezichtsveld ruim genoeg om hem te zien.
„Gelijkt de zandzee niet miljoenen sterren?
„Zijn sterren niet aan korlen zands gelijk?
„Eén zelfde lijn, zich kronklend door den bouw
„Der wereld: lijden, twijflen, zijn — onwaard.” —

Als wolken, voortgezweept door stormwind, naakt, —
 In wit gewaad, met kletterende wapens,
 Door kolken stof omwield, — een drom van krijgers,
 Een bajert van beweging en van licht;
 De rossen scheren langs den bodem, dragen
 Hun ruiters als gedachten, die, ontsproten
 Uit één hoofd, wereldrijken onderwerpen.
 Men kort de toomen in :

„Ons dorst ; dies geer

Ons water, man ; wij gaan ten strijd ; de roem
 Zweeft om de spits der lansen, die onze arm,
 Gestaald door nieuwe kracht, omvangen houdt.”

— „Voor wien trekt gij ten strijde?” —

„Vraagt gij dat?”

„Voor onzen God, voor 't eenig-waar geloof!” —

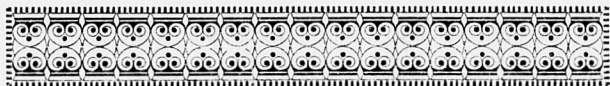
— „Leeft God dan in den krijg?”

En Ahasvérus,

Herneemt en buigt het hoofd :

„Zoo gij een ros
 Nog vrij hebt, neemt mij met u ; 'k wil al strijdend
 Voor uwen God, Hem, dien ik zoek, ontdekken !” —

Het krijgsgeloel zwelt aan, de kamp raast voort,
Duurt dag aan dag en jaar op jaar, in naam
Van Allah. Landen siddren, rijken wanklen,
Nu de adem van den Saraceen, verderf
En dood meêvoerend, hen bestookt. En waar
Het krijgsvuur heftig flakkert, maait, — in 't oog
Een woeste vlam, een bliksem in het zwaard, —
Held Ahasveer de drommen, als een schim
Onkwetsbaar; en zijn oorlogskreet gelijkt
Bazuinklank, die in 't: „Allah! Allah!” van
Zijn lippen schalt, als werd God zelf ten kamp
Gedaagd.

Zoo naakt hij 't Andalusisch rijk.
Het ligt omvloed door avondrood als Eden,

Een wonderhof, waarin de smart niet woont.
Hij steunt op 't slagzwaard en zijn oogen zweven
De rij van mannen langs, die om hem rusten.
Een schoon gebouwde jongling stemt de lier,
En in de zoetste weelde van de taal
Prijst hij dat Eden. Ahasvérus siddert:
„Neen niet in 't krijgsgewoel, niet dáár is God.
„God leeft in 't lied! Leer mij uw lied en neem
„Mijn ros en zwaard in ruil voor uwe lier.
„Gij knaap, word held; mijn leven zij aan 't lied!”—

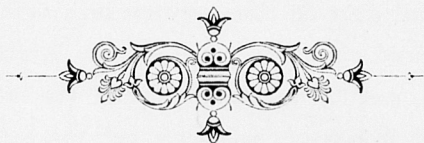

Erbiedig wordt de zanger aangehoord,
Die d' oorlog en de woestenij bezingt,
Zoo warm en zoo betoovrend, — als waar'
't speeltuig

Omwasemd door de bloesengeur van 't Oost, —
Zoo gloeiend als de Zon; zoo teer als 't weefsel
Der spin, met dauw bezilverd; woest van toon
Als klonk trompetgeschal; maar ook zoo lieflijk,
En zóo weemoedig, dat in tranen baadt
Het oog, waar 't lachje in vastgeklonken' scheen:
Een stroom van zangen van onpeilbren indruk,
Die elke hartstocht van den hoorder maalt,
Alsof des dichters ziel haar had gekend. —
Men valt den wonderbaren man te voet,

Die afdaalde in het diep van ieders harte,
In melodiën goot, wat men niet dorst
Te fluistren zelfs: de jonkman voelt zich held,
Der vrouwen hart deint tusschen liefde en weemoed,
Vereering, schatten vloeiden als in stroomen,
Door gunst of loon van vorst of volk, hem toe.
En echter bleef zijn blik steeds somber, kil,
Als waar' niet hij de schepper van die zangen. —

Loen liet een overschoone vrouw zich hooren:
„Hoe? treurt gij nog bij 't licht van zulke gaven?
„Hoe? blikk gij kil, die aller hart ontgloeit?”
— 'k Zoek God. Ik vind hem niet in 't lied. —
„Zoek hem —

Daar is hij — in de liefde!” klonk haar woord,
Terwijl haar oog van zoete lonkjes straalde.

Was hij dan zelf een God geworden? Zie,
Bodinnen uit Mohammeds paradijs
Omdartlen eenen divan en bekransen
Zijn hoofd; verbeiden koozend zijnen wenk.
Hem was de kroon der Schoonheid; ja, hij zwelgde

In 't schoone, rustloos schoon aan schooner offrend,
 Want eeuwig zocht hij liefde en vond haar schim,
 Genot, dat onverzadelijk begeerd,
 Steeds onverzadigd weggeslingerd werd.

Noch tranen roerden hem, noch sneekgebeden:

Hij lachte als hij bloemen stuktrad, die
 Hem walgden, toen hij haar verachtlijk vond.

De langvergetene kwam nader, sneekte,

Met oogen als der stervende gazelle:

„Verhoor mij, Ahasvérus, hier is 't kind,

„Dat ik in ziels- en lichaamssmart u baarde,

„Uw zoon, uw evenbeeld.”

— „Mijn evenbeeld?”

Ontzetting grijpt hem aan.

— „Hij mag, hij móet

Niet leven, zál hij niet mijn beeld opnieuw

Ten spot der wereld, door de wereld dragen.” —

Reeds houdt hij 't kind met ijz'ren greep omkneld,

Om 't wicht te worgen, maar de jonge moeder

Ontruikt het hem en vlucht.

„Bestondt ge Jahwe,

„Geen kind stamde uit mijn bloed, noch zouden loten

„Des twijfels gif doen dropplen op deez' aard,
„De sproke der rechtvaardigheid verkonden,
„En loochnen uw bestaan!

Voort deernen! van

„Mijn dorpel weg! Er is geen God, geen liefde.” —

Wie schachert met ontelbre schatten ginds,
In onderaardsche kelders staaplend goud
Op goud, waarin zijn vinger gretig woelt? —
Als ijzer is zijn hart, als staal zijn oog,
Zijn hand een klauw gelijk, die driftig grijpt.
Leeft God dan in het goud? Neen, 't goud is zelf
Jehóvah en voor hem knielt Ahasveer
Aanbiddend, wen hij, tastend als een blinde,
De muur en de enkel hem bekende deur
Bereikt, die van het eene kronkelpad
Door 't andre voert tot in de welven, waar
Zijn lichter straalt, maar stemgeluid nooit klonk.
Dan trilt zijn hart van 't goud, dat roerloos ligt,
Zoo stil, als bracht het nooit 't heelal in woeling. —

De bodem golft en de aarde beeft op eens,
 De deur springt in het slot. Een dof gedreun —
 En dan een stilte, als het graf slechts kent.
 Nu bonst hij op de deur, en tracht zijn nagels,
 Gespitst als klauwen, door 't gebint te boren ;
 Hij roept, hij schreeuwt om hulpe, doch tot antwoord
 Klinkt dof een echo door 't gewelf. Zijn schaduw —
 Het spookbeeld, dat zijn onvermogen hoont, —
 Zweeft tergend grillig langs den muur en bij
 Het walmend, rosse licht ziet hij de naden
 Eens buidels openbersten en daaruit
 Het klettrend goud neersijpelen als bloed.
 En flauwer, altoos flauwer wordt het licht ;
 Dan dooft het knappend uit.

De honger maakt

Hem razend, en hij knabbelt aan de buidels ;
 Hij bijt in 't goud en grijnslacht om die zotheid :
 „k Ben eeuwig, dies zijn nacht en honger eeuwig!” —

Ik zocht aan den Nijl: Hem vond ik daar niet.
Als Zuilheilige leefde ik: Hem vond ik daar niet.
Toen riep men mij toe: In den strijd is Jehovah!
Maar niet uit den strijd werd Hij openbaar.
Toen wilde ik d'Onspeurlijke speuren in 't lied,
Maar niet uit het lied klonk Hij mij tegen.
Hij zou zijn in de liefde, Hij, dien ik zocht:
Maar niet uit de liefde rees Hij voor mij op.
Nog restte het goud en ziehier nu het goud,
Waar ik tast, wat ik tast, alles goud:
En echter versmacht ik in bittere elende.
Neerbuigen wil ik, mijn aanzicht
Werpen ter aard of jubelen hoog:
„Waarachtig gij zijt, God!

Uw almacht erken ik."

Dan kan ik sterven.

Maar ik erken Hem niet, daar ik duldeloos lijde ;

Ik geloof niet in Hem, ik, die slechts werd

tot kommer en treurnis.

✓ Nacht is mijn deel, duisternis mijn lot,

Smart is mijn beker en twijfel mijn spijs.

Was God, ik zou Hem haten,

Was God, ik zou Hem vloeken,

Was God, ik trad voor zijn oogen en riep:

„Wee, wee over U, daar Gij mij hebt geschapen!"

Voor zijn voetschabel wierp ik de menschen,

zijn maaksel,

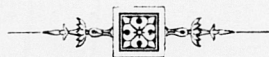
Uitroepend: „Wee over U, die wormen formeerdet!"

Al mocht Gij zijn! . . . ik tart U,

Al mocht Gij zijn! . . . ik veracht U,

Al mocht Gij zijn! . . . ik ontken U, schen U aan

En leef voort!

In doodschheid ligt de stad, en bergen puin
Gewagen van een schoon en rijk weleer,
Een bloeiseizoen van kunst en lieflijk leven.
Eén enkle schok, een glimlach slechts van de aarde:
't Werd al tot stof, tot schim van heerlijkheid.
Maar na een eeuw ontkiemt een nieuwe schepping:
En kerken, kloosters, kruisen en kapellen
Verrijzen. Non en monnik, rustloos speurend
In dienst des Kruises, ijveren voor 't geloof.
De houtmijt flakkert hel. Gewelven galmen
De martelkreet der teère jonkvrouw na,
Wier schoon, doch zondig lijf de vrome priester
Door 't foltertuig ontrukkt aan Satan's rijk.

En woelend in den bouwval, die den zanger,
 Wellusteling en woekraar Ahasvérus
 Tot huizing was, stuit me' op een overwulsel,
 Schier ondoordringbaar. Dát heeft God bestemd
 Tot martelkamer, beter is er geen.
 Maar hoe? een mensch, ommuurd door goud?! Is het
 Een lijk? Neen, langzaam opent hij zijn oogen,
 En stamelt: „Water, water.” —

De eerste teug

Versterkt hem; duizelig dekt zijn hand zijne oogen;
 Hij staart, verblind door 't flikkrend kaarslicht, stom
 Naar kruis en priesterstaf en wierookwalm.
 „In naam van Christus, zeg ons wie ge zijt?”
 — Ik ben de twijfel!

„Gij? een Saraceen,

„Een Heiden en een roover zijt gij, die
 „Gewis der Christnen goed hier houdt verborgen.
 „Ga, bind en radbraak hem, dat hij bekenne
 „Waar meer verborgen is; dat hij berouwvol
 „Verzake Heidendom en afdogsdienst,
 „En Christus aanhange en Zijn kerk alleen!” —
 — Zoo niet de looden last des langen levens
 Tot God mij bracht, geen beul zal 't immer kunnen.

Zoo zegt hij, wijl de gloeiende ijzers roosten
 Zijn vleesch; des twijfels held en martlaar, voelend
 Den prikkel steeds, die hem tot waarheid spoort.
 Maar eindlijk snerpt een kreet, zoo hartverscheurend
 Zijn lippen langs, dat 't welsel schijnt te siddren.
 De beulen laten af van martlen.

„Zeg,

„„k Geloof in God!“” Voor 't lest zij 't u gevraagd;
 „Zoo niet dan sterft gij in de vlam!“

— Ach, sterven,

Ik kan niet sterven; niet in deze pijnen
 Niet in de vlammen; ik ben eeuwig, eeuwig:
 'k Ben Ahasveer!“

En aller wezen bleekt

Ontzetting.

— „Hoe, ge kent mij? *mij?* Droeg dan
 Des Samoems heete tocht mijn naam hier henen
 En klonk toen de echo aan 't gewelf hem vast?!“ —
 Als hadden zij den Satan zelf aanschouwd,
 Zoo deinzen ze af. Schril lachend vaart hij uit:
 — „Armzaalge wormen zijt ge in al uw vroomheid:
 „Eerst hebt gij Hem gemarteld en nu martelt
 „Ge mij in Zijnen naam en Hem ter eer!

„Er is geen God, of. . . . Hij had u vertrapt!” —

Hij maakt zich op en vliedt. Zijn mantel wuift
Den steilen bergrug langs; hij wendt zijn blik,
En roept: „Er is geen God, er is geen God!”

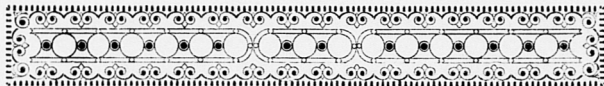

Wie zijn de mannen, die reeds maanden lang
Slechts lucht en water, zee en hemel zagen?
Hun kiel doorploegt de golven; koerst ter nieuwe,
Ter jonge wereld, waar nog ruimte is voor.

Vernieuwden, kloeken arbeid der gedachten.
En Ahasveer tuurt, leunend aan den mast
Naar 't rustig zeevlak, eeuwig eenerlei,
Dat vruchtloos wordt gegeeseld door de orkanen,
Waar eeuwig de effenheid des waterspiegels
Na 't krinklend spel der golven wederkeert.
Een man viel overboord; verdwenen was
Hij onnaspeurlijk of hij nooit bestaan had.

Door hette stierven velen. Andren deden
In hoorbre stilte hen ten bodem dalen,
Ter eeuwige vergetelheid. Het nieuwe
Alleen, het land der Hoop beoogden z ij.

De Nieuwe Wereld — nieuwe levenschoot —
Ontvangt hen. Maar verstrooid zijn spoedig allen
Naar alle winden, om in licht of schaduw
Hun oude kracht aan 't nieuw bestaan te toetsen. —

En Ahasveer werd Vorst. Zijn rijk, betoovrend
Als het wazig droomgebied, hief hem ten troon,
Die zelfbewuste kracht aan wijsheid bond
Gelijk niet een te voren; wiens bestier
Zijn volk geluk en vrede, rijken bloei
Aan zijn gewesten bracht.

Slechts hij blijft somber.

„Wil ik, een God gelijk, het kwade keeren,
„En 't goede zaaien, — 't wordt in mijne hand
„Tot kwaad verkeer. Wat blijdschap en geluk

„Kan brengen d' een, is d' ander smart en ramp.
 „Gelukkig zou ik ieder stervling wenschen;
 „Ik dacht mijn arm in meerder macht gedoopt,
 „Wijl ik zoo veel doorleefde, maar 't geweld
 „Der aardsche machten overheerscht mijn wil.
 „Is 't uw bestel, Jehovah, . . . doem 't tot niet!” —

Hoezeer ook 't volk hem liefheeft, heimlijk woelt
 Een vijand, die het vuur der tweedracht stookt,
 Totdat in hellen gloed de vlammen uitslaan,
 Totdat een woest gepeupel om hem tiert:
 „Spreek. Wat is uw geloof? Zijn onze goden
 „Niet heilig? Is niet uwe wijsheid uit
 „Den duivel? Wil uw God dan ons verderf?” —
 Vorst Ahasveer hoort toe en glimlacht, legt
 Den scepter neer en zegt: „Geen God kan ooit
 „Des menschen onverzaadlijkheid voldoen.
 „Sinds vele jaren, herder van mijn volk,
 „Houd ik den staf en hoed mijn kudde als vader;
 „Mijn eenig denkbeeld was haar heil te schragen.
 „Thans is 't genoeg; men werpt den speelpop weg!” —

En kalm neemt hij zijn wandelstaf en gaat.

De stormen jagen loeiend looden wolken
't In sneeuw bedolven bergvlak over, dat
In eindeloze levenloosheid ligt.

Daar zwoegt de moede zwerver, wadend door
De sneeuwlaag, voort. Hij poost en wendt zijn hoofd
En ziet een man hem volgen, die gelijk
Een hond in zijner schreden voetspoor treedt,
En stand houdt als hij 't doet. Herin'ring meldt
Den naam hem van zijn dienstknecht Matotope,
Die, onbespeurd, zijns meesters stappen drukte.
„Gij hier?” — „Vergifnis, heer.”

„'k Was Koning, thans
„Heb ik geen schatten meer, noch macht, noch rechten.”
— „Weet ooit een hond, of Vorst dan beedlaar is
Zijn meester?”

— „Vrouw en kindren hadt ge, man.”

— „'k Verliet hen allen.”

„Gij verliet ze om mij?

En nooit heb 'k u opzetlijk wélgedaan!” —

— „Ai, heer, wie ben ik, dat ik zóóveel goeds

„Begeeren zoude? Gij zijt goed, verheven

„Zijt gij; o, ik wil u aanhankelijk wezen,

„U volgen als een trouwe hond zijn meester.” —

En Ahasvérus' lippen trilden bij

Zijns dienaars woord, maar bleven stom. De storm

Loeit voort en jaagt de sneeuw tot bergen op.

De trouwe dienstknecht ziet den dood voor cogen,

En angstig smeekt hij: „Meester, rep uw schrêen!” —

Op 't eindelooze sneeuwveld staat de Dood,
Wenkt dreigend uit de wolken, huilt in 't stormen,
En knersetandt in 't kraken van den vorst,
Die zelfs de zon in starre boeien klonk.

Doch Matotope ontworstelt aan den dood
Het offer, warmt met eigen lijf zijn meester
En draagt hem op zijn armen; graaft dan uit
De sneeuw met eigen hand de schrale kruiden
Tot voedsel, tot genezing.

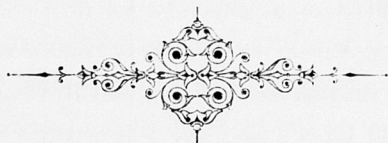
Nauw ontkwamen

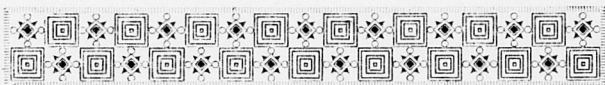
Ze aan folterpaal en scalpmes, flikkrend in
De vuist des Indiaans, belust op moord,

Tot eind'lijk — 't zeestrand is bereikt, — een kiel
Wordt aangewuifd.

„Maar sloopt u 't heimwee niet
In 't overzeesche land?”

— „Bij u ben 'k, heer!” —

Een storm steekt op nabij d'aloude wereld.
Het is alsof de zee zich splitst in bergen
En kolken; deze, gapen in het diep
Des afgronds; gene flauwen in de wolken.

Het water steigert, briescht en dondert, of
Het opstond tegen Jahwe zelf, zijn grens
In woeste rebellie verbreken wilde
En alles overzwalpen wat bestaat.

Het schip splijt uit de binten, mast na mast
Valt krakend neer, en roer en kiel versplintren.
Gegil in doodsnood; dan . . . een wrak en lijken.
Een oogwenk worstelt Ahasveer en . . . zinkt;
Daar grijpt een sterke hand hem plotsling vast,
Als zijn bewustheid ondergaat in duiz'ling,

En Matotope houdt hem boven, vat
 Een plank, zwaait zich met hem er op en juicht:
 „Gered!”

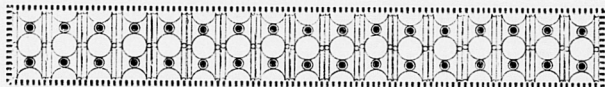
Maar weldra zwijmt zijn jubelkreet:
 „Te zwaar.... de plank te licht voor twee.... wij
 zinken!” —

En vóór des meesters hand hem kon bereiken,
 Is, zonder klacht, de trouwe weggezonden.

Op 't breede vlak, de smalle plank omklemmend,
 Versmachtend in den vloed, verscheurd door wee
 Om zijnen eengen vriend, wordt willoos als
 Het wrakhout Ahasveer geslingerd, tot
 Een kiel uit de Lagunenstad hem redt,
 En 't ingerakeld leven opvlamt met
 De vraag:

„Waartoe 't heelal en waar Jehovah?” —

Florence, stad der Muzen, tooveroord,
Waarover de adem van de Schoonheid blaast,
De doop der Kunst het leven heiligt, waar
Een schoone praal het schoon der vrouw verhoogt,
Wier hand den lauwer en den palmtak biedt.
De Kunst in arbeid: meesterstukken werpend
Tot sier van pleinen, kerken en paleizen,
Verhevene gewrochten, stralend van
Bekoorlijk schoon. —

En in die wereld leeft
De hoogvereerde meester Ahasvérus,
Alom geroemd; in zwiergen kunstnaarsdos,
Met Spaanschen mantel en fluweelen kap —

En in het reuzenbrein zooveel gedachten,
Dat om den stroom zijns geestes in te dammen,
Te klein het aantal rappe handen is.

Een lachje krult zijn lippen, nu hij zegt:
„Thans zie 'k Zijn spoor, thans wordt Zijn beeld mij
klar,
„Mijn God leeft in de wonderkracht van 't scheppen,
„In 't denkbeeld, dat in tastbaar beeld verrijst,
„Dat marmer, klei, dat lijnwaadstrook bezielt,
„Zelfs zóo dat 't kinderoog den meester voelt. —
„Rijst in mijn brein, gestalten en leent kracht
„Mijn' arm! De stof zij slaaf, bevleugeld door
„Den geest! Want eeuwig ben ik. Eeuwig is
„Ook mijn gedachte! 'k Wil u leeren kennen,
„Heelal! Doorgronden u, u openbaren!
„Ikzelf ben God, ik zelf!“ —

Bedwelmd door vreugde
Treedt hij zijn werkplaats uit in d'ochtendkoelte,
Die frischheid toewuift aan zijn gloeiend hoofd.

In warme schaduw tint, in gouden licht-
Schakeering, grillig wisslend als de tonen
Van 't harplied, daagt voor zijnen blik een vrouw'
Die achtloos neerzit onder 't kerkportaal, —
Een jonge vrouw van weergalooze schoonheid,
Verzonken in geluk. Haar minlijk wezen
Buigt over 't wichtje heen, dat met zijn handjes
De borst wil grijpen, die de teedre voedster
Hem reikt. En kind èn moeder zwelgen in
Genot, nu zij elkanders blikken slorpen,
Of 't geven nemen was en 't nemen geven, —
Een ruil van zoete zaligheden tusschen
Den zuigeling en de onverdorven moeder.

En Ahasvérus kan het oog niet wenden,
 Maar moedeloosheid teekent zijn gelaat :
 „O, nietling, stofworm, dwaas!”

Zoo roept hij uit

En keert ter werkplaats weer. In wilde drift
 Knarst door een doek, nog vocht van verf, zijn mes,
 En ploft zijn hamer dreunend op een beeld,
 Het schoonste dat hij schiep.

Nu spoedt hij voort.

Aan gene zij' der Alpen lag, omgord
 Door wouden, 't lieflijk dal, dat Ahasvérus
 Betrad. Hij zuchtte diep en zwom in tranen ;
 Hij wierp zich woest ter aarde, kermde luid
 En wong zich als in duldelooze smarten.

Een zoete koelte, zwaar van zoete geuren,
Voerde op haar wiek een fijn bevederd stofje
En vlijde 't in een bloemkelk neêr; van bloem
Tot bloeme brachten bijen en kapellen

De liefdeboodschap, en op rappe vleuglen
Ter dartle bruiloft zwierden tor en mugjes.
De vooglen hielden teedre minnetweespraak
En brachten vlokjes naar hun nesten. Eén,
Die toevloog op den moe'-gedoolden zwerver,
Zocht van zijn hoofd een hairtje weg te grissen.
Een hinde ruischte met haar jongen over
De dorre blaadren, de afgevallen twijgjes,

Waartusschen malsche beukenspruitjes gluurden.

De bloemen deden wijd haar kelken open

Om andrer bloesemregen op te vangen,

En langs de zoet-bedwelmde, in minnegloed

Ontstoken lentepaden klonken schreden,

Gefluister en een zilverhelder lachen.

Een slanke jonkman nadert langzaam, die

De leest van een bekoorlijk meisje teeder

Omvat houdt en, haar vinger tooiend met

Een ring, laat hooren :

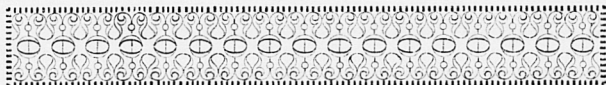
„Lieve, zoete bruid.’

— „Hoe hemels-zalig!’ was het wederwoord.

En andermaal omving hij hare leest,

Toen ze in den lommer van het woud verdwenen.

Hoer sprong de zwerver op,
Vlammen van heilige drift in het oog —
Wijd sloeg hij zijn armen uit, en zonk ter aard',
Roepend: „Mijn God, mijn God, mijn God!
„Ik zocht U over den ganschen aardbol,
„In ontbering, en in offer,
„In zonde en in dwaling,
„Overal zocht ik U, —
„Gelijk het kindeke zoekt de stem zijner moeder;
„Gelijk de jonge hinde het spoor zoekt der oude.
„Alle elenden heb ik gesmaakt,
„Gedronken heb ik tallooze smarten.
„Ik heb het goede bemind, heb het goede gediend,
„Ook op de paden der doling.

„Op den Oceaan zocht ik God, in de woestijn
zocht ik God,

„In den sneeuwstorm zocht ik God.

„Ik zocht Hem in eigen boezem;

„Smart was mijn beker, twijfel mijn spijs,

„Duisternis mijn dag.

„Nu echter aanschouwen mijn blikken in klaarheid:

„God is WORDING!

„EINDELOOS WORDEN is God!

„Wie ben ik om weldaad te vorderen voor genade?!

„Enkel aanbidden kan ik God,

„Want Hij is goed!

„Ik zal mijne oogen sluiten en vlijen mijn hoofd in
de groeve,

„Nu ik God heb aanschouwd

„Van aangezicht tot aangezichte.

„Ik zal de zoetheid smaken van den dood,

„Ik zal vergaan, als het herfstloof vergaat

„Voor der Lente ontzuchtelde knoppen.

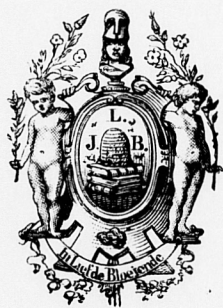
„Lof zij JEHOVAH!" —

Als een door storm geknakte, dorre twijg
Zeeg hij in bloemen neder, — afgeleefd.

C. 4393

UITGAVEN
VAN
J. L. BEIJERS
TE
UTRECHT

Stoomdrukkerij ROELOFFZEN & HÜBNER, Amsterdam.

Ter perse :

EEN GEBED

VAN

CARMEN SYLVA.

DOOR

F. SMIT KLEINE.

Post 8vo.

Het Stads-Muziekcollege te Utrecht

(Collegium Musicum Ultrajectinum.)

1631—1881.

EENE BIJDRAGE

TOT DE

GESCHIEDENIS DER TOONKUNST IN NEDERLAND,

DOOR

JHR. MR. J. C. M. VAN RIEMSDIJK.

4to. met Titelplaat, 1 gelith. Plaat, 3 Facsimile's
Muziek en Vignetten tusschen den tekst.

f 7.50.

ANNA ROEMERS VISSCHER.

Alle de Gedichten

Vroeger bekend en gedrukt of eerst onlangs
in handschrift ontdekt, naar tijdsorde en in
verband met hare levensbijzonderheden

UITGEGEVEN EN TOEGELICHT

DOOR

N I C O L A A S B E E T S.

2 deelen. Roy. 8vo. met 2 geëtste Portretten,
1 Gravure en 6 Facsimilés.

f 9.—.

Hetzelfde op Hollandsch papier

f 12.—.

VENETIË GERED.

TREURSPEL.

VAN

THOMAS OTWAY,

DOOR

SOERA RANA.

Post 8vo. Op Hollandsch papier.

f 2.50.

Js. VAN RENNES.

In Huis en op Straat.

SCHETSEN

VAN EEN

DAGBLAD-CORRESPONDENT.

Post 8vo. met in kleuren gedrukten omslag.

f 1.60.

POL DE MONT.

L O R E L E Y.

Verstrooide Bladzijden

UIT HET BOEK DER LIJDENSCHAPPEN.

Poëzie.

Post 8vo. f 2.50.

HET TOONEEL.

REDACTEURS:

Mr. J. N. VAN HALL en C. N. WIJBRANDS.

Roy. 8vo. f 7.50.

INHOUD: Franc. Coppée, Aan een tooneelspeler (sonnet) vertaald door Mr. J. N. van Hall. — Prof. Dr. A. Pierson, Bijdragen tot beoordeeling van Grillparzer, inzonderheid als tooneeldichter. — Mr. J. N. van Hall, Prof. Burman en de Utrechtsche predikanten. — Dr. A. H. G. P. van den Es, De Grieksche tragedie. — Guido, Eerst lezen, dan spreken. — Dr. J. H. Gallée, Akademie en kerkeraad. 1e gedeelte. — Dr. H. Kern, Over 't Indisch tooneel. — Dr. A. H. G. P. van den Es, De Orestie van Aeschylus. — A. C. Löffelt, Kijkjes in het tooneelleven van weleer. — J. Huf van Buren, Tooneelervaringen. — Dr. J. van Vloten, Het noodlot in 't Grieksche treurspel. — F. van der Goes, De familie Bouhon. — M. A. Perk, De tooneelarbeid eener non uit de 16^e eeuw. — Aanteekeningen betreffende de geschiedenis van het geestelijk drama. Aem. W. Wybrands, I. Het Duinkerker kribbetje. — II. Het oudste, in de landstaal geschreven geestelijk drama. — III. De vertoonplaats onzer oude spelen. — A. C. Löffelt, Het kostuum van Adam en Eva op het middeneeuwsch tooneel. — M. A. Perk, Nog eens het kostuum van Adam en Eva op het middeneeuwsch tooneel.

C. TERBURCH.

Twee sproken van minne.

Post 8vo. *f* 2.50; in prachtband *f* 2.90.

C. TERBURCH.

Hildegonde van Duyvenvoorde

EN

ANDERE NOVELLEN.

2e druk.

Post 8vo. *f* 1.90; in prachtband *f* 2.50.

MR. W. G. F. A. VAN SORGEN.

O O M G E O R G E .

NOVELLE.

Post 8vo. *f* 1.90.

E E N N I E U W E D O K T E R .

B L I J S P E L I N 4 B E D R I J V E N .

Post 8vo. *f* 0.60.

E E N K O P C H O C O L A D E .

Naar het Fransch van LOUIS TIERCELIN

„l'Heure du Chocolat.”

B L I J S P E L I N É É N B E D R I J F .

Post 8vo. *f* 0.30.

SOERA RANA.

LICHT en SCHADUW.

Mosaïek.

Post Svo. *f* 2.50; in prachtband *f* 3.25.

W. SHAKESPEARE.

CYMBELINE.

VERTAALD DOOR

DR. L. A. J. BURGERSDIJK.

Post Svo. *f* 1.50.

Shakespeare's Sonnetten.

VERTAALD DOOR

DR. L. A. J. BURGERSDIJK.

Post Svo. *f* 1.90; in linnen *f* 2.50; in
halfleer *f* 3.15.

W. SHAKESPEARE.

HAMLET
PRINCE OF DENMARK.

UITGEGEVEN EN VERKLAARD

DOOR

A. C. LOFFELT.

Post 8vo. *f* 1.--.

Dr. H. J. A. M. SCHAEPMAN.

VONDEL.

1679. — 5 Februari — 1879.

GEDACHTENISREDE.

2e druk.

Roy. Svo. *f* 0.50.

DR. H. J. A. M. SCHAEPMAN.

NAPOLEON.

2^e Druk.

Roy. 8vo. met Plaat *f* 0.90.

J. H. R Ö S S I N G .

GESCHIEDENIS

DER

STICHTING EN FEESTELIJKE OPENING

VAN DEN

SCHOUWBURG

OP HET

Leidscheplein te Amsterdam.

Roy. 8vo. *f* 1.—.

J. J. PUTMAN.

STUDIËN OVER CALDERON

EN

ZIJNE GESCHRIFTEN.

Roy. 8vo. *f* 4.—.

Mijne „Studiën” over Calderon

EN

ZIJNE GESCHRIFTEN.

Verdedigd tegen Prof. A. PIERSON.

Roy. 8vo. *f* 0.75.

THEOD. PARKER.

Kerkleer en Christendom.

GEDACHTEN

DOOR

J. H. MARONIER.

2e Druk.

Post 8vo. *f* 2.40; in prachtband *f* 2.95.

THEOD. PARKER.

BEROEMDE AMERIKANEN.

MET AANTEKENINGEN

VAN

Dr. M. A. N. ROVERS.

Post Svo. *f* 2.50.

D. C. NIJHOFF.

Beroemde Schrijvers.

Gr. Svo. *f* 6.—.

Hieruit zijn afzonderlijk verkrijgbaar:

- I. Charles Kingsley. *f* 0.75; — II. Goethe. *f* 0.60; — III. Berthold Auerbach. *f* 0.75; — IV. Ouida. *f* 0.50; — V. Alfred de Musset. *f* 0.60; — VI. Richard Wagner. *f* 0.75; — VII. Edward Bulwer. *f* 0.60; — VIII. De letterkundige kritiek der Romantische school. *f* 0.60; — IX. De Duitse romantiek van 1850—70. *f* 0.60; — X. Heinrich Heine. *f* 0.60; — XI. Henri Taine. *f* 0.60; — XII. George Sand. *f* 0.80.

FRIED. HALM.

HET KLOKJE VAN INNISFARE.

Schotsch Kerstspreekje.

Mit het Hoogduitsch,

DOOR

J. JONGENEEL.

Roy. Svo. Op Hollandsch papier *f* 0.50.

MR. J. N. VAN HALL.

XX KLEINE LIEDEREN

TER

MUZIKALE COMPOSITIE.

12mo. *f* 0.50.

G U I D O.

Aan de Kunst Gewijd!

OORSPRONKELIJK DRAMA IN 5 BEDRIJVEN.

Gr. 8vo. f 1.25.

W. R. VAN GROENENDAEL.

Gen verhaal zonder titel.

Post 8vo. op Hollandsch papier

f 2.25. 1

J. N. VAN HALL.

DE VIOOL VAN CREMONA

NAAR

FRANÇOIS COPPÉE.

2e druk.

NICHTJES ROMAN

NAAR

PAUL FERRIER.

MEISJESDROOMEN

NAAR

EDOUARD PAILLERON.

Post 8vo. *f* 1.50.

De eerste druk van „De Viool van Cremona” verscheen
in Roy. 8vo. op Hollandsch papier.

Nog enkele exemplaren daarvan zijn voorhanden à *f* 0.90.

Dr. H. J. BROERS.

Iets uit de Natuurlijke Historie

AAN

MIJNE KINDEREN VERTELD.

DE VOGELS.

Post Svo. met in kleuren gedrukt omslag

f 1.—.

DR. H. J. BROERS.

UTRECHT.

Historische Wandelingen.

2e Druk.

Post 8vo. met gelithogr. omslag *f* 1.90.

DR. J. TEN BRINK.

Dirk Volckertsen Coornhert

EN ZIJNE

WELLEVENSKUNST.

HISTORISCH-ETHISCHE STUDIE.

8vo. Met gelith. Portret naar GOLTZIUS (f6.—.)

f 1.90.

Inleiding. — De auteur der wellevenskunst. — Wellevenskunst van Dirk Volckertsen Coornhert. — Aanteekeningen. — Chronologische rangschikking van Coornhert's geschriften.

DR. J. TEN BRINK.

DE EERSTE LIEFDE

VAN

Gerbrand Adriaensen Brederoô,

*Kunst-historische Novelle
en andere Novellen en Gedichten*

VAN

N. D. D(OEDES), W. H. DE B(EAUFORT), W. L. WELTER JR.,
W. A. VAN H(OEK), W. B. J. VAN EYK,
SOERA RANA, A. W. BRONSVELD, A. C. C. DE JONGH,
. VAN KOETSVELD, W. C. VAN M(ANEN), A. PIERSON.

f 1.50.

ED. PAILLERON.

VOORNAME VERVELING.

Comedie in 5 bedrijven.

Uit het Fransch „Le monde ou l'on s'ennuie”

DOOR

DR. J. DE JONG.

Post 8vo. f 0.75.

C. N. WYBRANDS.

HET AMSTERDAMSCH TOONEEL

VAN

1617—1772.

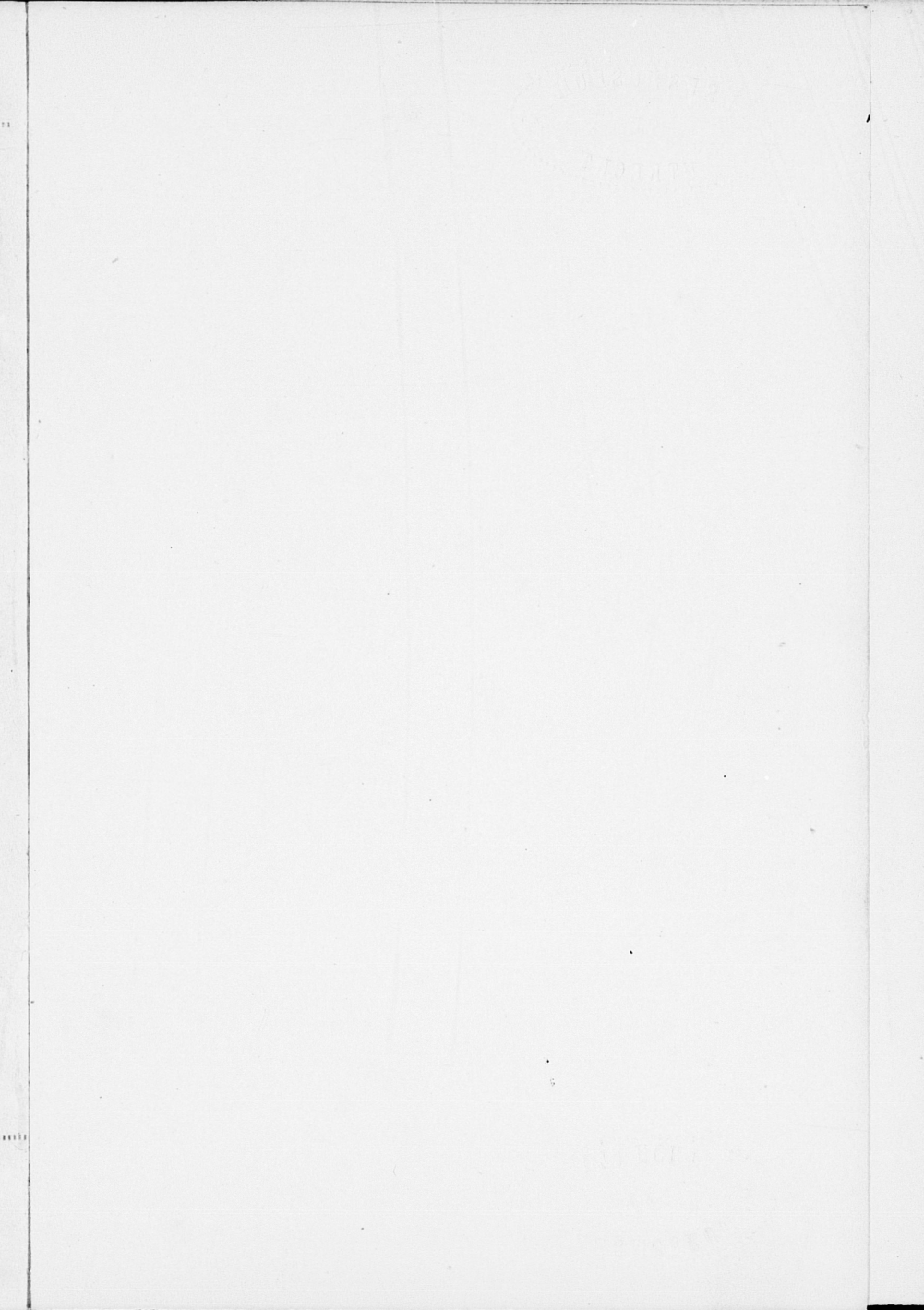
*Bewerkt naar meerendeels onuitgegeven
authentieke bescheiden.*

Bekroond met de koninklijke gouden medaille door de
faculteit van bespiegelende wijsbegeerte en fraaie
letteren der Leidsche Hoogeschool.

Svo. (12 en 262 bl. met gelith. portr. en facs., 5
gelith. platen en plattegronden en in kleuren
gedrukten omslag.) **f 6.**—.

Op zwaar Hollandsch papier f 15.—.

INHOUD: Voorrede. — Inleiding. — 1^e Boek: I. Coster en de Oude
kamer. — II. Coster's Akademie. — III. Akademie en Geestelijk-
heid. — IV. De Akademie en In Liefde Bloeiende. — V. De
Schouwburg. — VI. De ontwikkeling van het Tooneel. — 2^e Boek:
I. De Nieuwe Schouwburg. — II. Het Tooneel en zijn tegenstan-
ders. — III. Nil Volentibus Arduum. — IV. Het beheer van den
Schouwburg. — V. Het Amsterdamsche tooneel op het einde der
zeventiende eeuw. — 3^e Boek: I. Het Tijdperk van verval. —
II. Het Eeuwfeest. — III. De Schouwburg in de tweede helft
der achtende eeuw. — IV. Oud en Nieuw. — V. De Brand, —
Besluit. — Bijlagen.

1850

STREET

1850

